

ГРОШІ

Банківська система України впевнено виходить з кризи

Андрій НІКІТІН,
директор Рейтингового агентства
«Стандарт-Рейтинг» (Україна)

ФІНАНСИ. Підсумки першого півріччя 2021 року вказують, що банківська система України впевнено виходить з кризи: кредитні портфелі та ресурсна база банків продовжують зростати. За перші шість місяців 2021 року кошти клієнтів в цілому по банківській системі збільшились на 4,5%. Якість кредитних портфелів банків продовжувала покращуватись, зокрема і за рахунок видачі нових кредитів. Із 56 банків, які брали участь у рейтингу, у 33 банків знизилась частка неякісних кредитів (NPL) у кредитному портфелі. Діяльність більшості банків у першому півріччі 2021 року залишалась прибутковою: з 56 банків, які брали участь у рейтингу, тільки у 6 банків була зафіксована збиткова робота. Переважно банки з іноземним капіталом та державні банки надійно закріпились у групі лідерів рейтингу.

Лідери рейтингу

За підсумками першого півріччя 2021 року першу сходинку рейтингу очолив Креді Агріколь Банк. За перше півріччя 2021 року банк заробив чистий прибуток в обсязі 693,968 млн грн. Станом на 01.07.2021 року банк мав частку NPL у кредитному портфелі на рівні всього 2,43% при середньому значенні цього показника по 56 банках, які брали участь у рейтингу, на рівні 18,59%.

Традиційно високе місце в рейтингу надійності банківських депозитів зайняв Райффайзен Банк Аваль. За

перше півріччя 2021 року банк отримав чистий прибуток у сумі 2,334 млрд грн. Станом на 01.07.2021 року частка NPL в кредитному портфелі банку становила всього 2,86%, що значно менше середньоринкового показника рівня NPL в кредитному портфелі вітчизняних банків.

Третю позицію в рейтингу надійності займає Правекс Банк. За даними НБУ, за перше півріччя 2021 року чистий процентний дохід банку становив 168,012 млн грн, а чистий комісійний дохід — 49,861 млн грн. Також станом на 01.07.2021 року частка NPL у кредитному портфелі банку була значно кращою, ніж у середньому по банківській системі, і становила всього 0,93%, що в 20 разів менше, ніж середній показник по банках, які брали участь у рейтингу.

Банки з лідерськими позиціями

Уже традиційне потрапляння ГЛОБУС БАНКУ до ТОП-10 лідерів рейтингу. За даними НБУ, чистий прибуток банку за перше півріччя 2021 року становив 29,52 млн грн, чистий процентний дохід — 212,626 млн грн, а чистий комісійний дохід — 77,783 млн грн. ГЛОБУС БАНК продовжує практику сталого зростання доходів, не дивлячись на доволі слабке поновлення ділової активності в Україні. Станом на 01.07.2021 року кошти клієнтів банку досягли позначки 4,203 млрд грн, що на 4,2% більше, ніж на початок 2021 року. Цей показник діяльності ГЛОБУС БАНКУ відповідав аналогічному показнику в цілому по банківській системі України.

Традиційно до числа банків з найнадійнішим рівнем депозитів увійшов АТ «БАНК ФОРВАРД». За даними НБУ, чистий процентний дохід банку за перше півріччя 2021 року становив 283,905 млн грн, а чистий комісійний дохід — 17,432 млн грн. Як зазначає НБУ, перше півріччя 2021 року АТ «БАНК ФОРВАРД» завершив з чистим прибутком у 30,2 млн грн. Станом на 01.07.2021 року кошти клієнтів банку становили 1,956 млрд грн, що на 2,8% більше, ніж на початок року. Позитивна динаміка коштів клієнтів АТ «БАНК

ФОРВАРД», на думку агентства, була обумовлена привабливими депозитними програмами банку та вдалою маркетинговою стратегією.

Стабільно надійні держбанки

Як і раніше, всі чотири банки з державною часткою, які активно працюють у роздрібному бізнесі, увійшли до групи банків з надійними депозитами. Серед держбанків укотре найуспішнішим виявився ПриватБанк, який впевнено увійшов

до ТОП-10 банків з надійними депозитами. За 2019 рік прибуток банку становив 32,609 млрд грн, за 2020 рік — 25,305 млрд грн, а за перше півріччя 2021 року — 11,6 млрд грн. В свою чергу, чистий процентний дохід ПриватБанку за 2019 рік становив 19,667 млрд грн, за 2020 рік — 21,602 млрд грн, а за перше півріччя 2021 року — 10,570 млрд грн. Співвідношення між чистим комісійним доходом і чистим процентним доходом банку за підсумками першого півріччя 2021 року становило 79,64%.

Непогані результати показав УкрГазбанк. Станом на 01.07.2021 року частка NPL в кредитному портфелі банку становила 17,36%. Банк, за даними НБУ, завершив 2020 рік з прибутком 542,762 млн грн, а перше півріччя 2021 року — з прибутком 726,428 млн грн.

Ощадбанк, як і раніше, показав більш скромні результати, але його діяльність також була прибутковою. Частка проблемних кредитів у кредитному портфелі Ощадбанку на початок третього кварталу 2021 року становила 44,6%. Агентство нагадує, що за 2019 рік частка проблемних кредитів в Ощадбанку знизилася на 10,44 п.п., за 2020 рік вона скоротилася ще на 5,46 процентних пункти, а за перші 6 місяців 2021 року відбулося зниження на 6,79 п.п.

Укрексімбанк завершив перше півріччя 2021 року з чистим процентним доходом на рівні 1,874 млрд грн та чистим комісійним доходом у розмірі 499,366 млн грн. Чистий прибуток банку після оподаткування, за підсумками перших шести місяців 2021 року, становив 1,123 млрд грн.

ТОП-13 банків з найвищим рівнем рейтингу надійності депозитів

№ п/п	Назва банку	Рівень рейтингу депозитів	Підсумкова рейтингова оцінка у балах
1	АТ «КРЕДІ АГРИКОЛЬ БАНК»	rd.1 (pi)	10,0841
2	АТ «РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ»	rd.1 (pi)	10,0102
3	АТ «ПРАВЕКС БАНК»	rd.1 (pi)	9,8779
4	АТ «КРЕДОБАНК»	rd.1 (pi)	9,7109
5	АТ «УКРСИББАНК»	rd.1 (pi)	9,6505
6	АТ КБ «ПРИВАТБАНК»	rd.1 (pi)	9,4999
7	АТ «КБ «ГЛОБУС»	rd.1 (pi)	9,2962
8	АТ «БАНК ФОРВАРД»	rd.1 (pi)	9,0042
9	АБ «УКРГАЗБАНК»	rd.1 (pi)	8,8837
10	АТ «ПРОКРЕДИТ БАНК»	rd.1 (pi)	8,7067
11	АТ «УКРЕКСІМБАНК»	rd.1 (pi)	8,4959
12	АТ «ОЩАДБАНК»	rd.1 (pi)	8,2796
13	АТ «АЛЬФА-БАНК»	rd.1 (pi)	8,2420

Джерело: дані Рейтингового агентства «Стандарт-Рейтинг»

Примітка: Оцінку банківських депозитів слід сприймати як думку аналітиків РА «Стандарт-Рейтинг» (Україна) про надійність банківського депозиту. Ця думка — не рекомендація придбання банківських послуг або вкладення коштів у конкретні банки. Рейтинг розрахований на основі даних, які агентство вважає достовірними. Диференціацію рейтингової оцінки проведено щодо середніх значень числових чинників, які брали до уваги під час оцінки. Рівень рейтингу визначається не місцем у таблиці, а рейтинговою оцінкою. У разі розбіжності даних НБУ і даних квартального (річного) звіту банку перевагу надавали квартальним даним НБУ. Порівнюючи результати рейтингів за перший квартал та перше півріччя 2017 року, дев'ять місяців 2017-го, 2017 рік, а також за перший квартал та перше півріччя 2018-го, слід врахувати, що рейтинг розраховували за методикою, в яку вносили зміни в лютому і травні 2017 року, також змінювався формат надання банками публічних даних через вебсайт НБУ. Рейтинг розраховували за даними дев'яти місяців 2020 року. Однак якщо агентству ставало відомо про будь-які важливі чинники, що впливають на депозити банку до 6 вересня 2021 року включно, їх враховували під час оцінки.

Нащадкам Мавроді вже не пощастить?

(Закінчення.
Початок на стор. 1)

В Україні є зобов'язання

Регулятором виступає Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР), яка з 1996 року є членом Міжнародної організації комісій із цінних паперів (IOSCO), що об'єднує понад сто подібних структур з усього світу. Однак комісія досі не приєдналася до Меморандуму IOSCO, що негативно впливає на ефективність співпраці в межах цієї організації і міжнародний імідж України.

Як зазначає «Урядовому кур'єру» голова правління громадської організації «Асоціація представників малого та середнього бізнесу Києва» Максим Тютюнников, НКЦПФР не може стати повноцінним членом, тому що в разі приєднання до Меморандуму IOSCO комісія буде зобов'язана забезпечити виконання вимог, що містяться в цьому меморандумі. «Проблема полягає в тому, що ці вимоги неможливо виконати без внесення відповідних змін до законодавства. Саме цей законопроект зробити ще один крок для підписання цього меморандуму», — інформує експерт.

Законопроект доволі об'ємний, майже 190 сторінок. Він зокрема визначає по-

няття фінансової піраміди та передбачає заборону їхнього створення і розповсюдження реклами щодо таких утворень.

Неабиякі штрафи за серйозні порушення

Майбутнім документом передбачено перелік порушень (близько 70), за які Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку може застосувати санкції.

Розмір штрафів, які накладатиме комісія, згідно із цим документом, зріс до 2,5 млн гривень, або 5% загального річного обороту юридичної особи.

Також може бути застосовано відсоток від вигоди, яку було отримано внаслідок порушення законодавства. За деякі з них до юридичних осіб може бути застосовано санкцію в розмірі до 10 млн гривень.

На НКЦПФР покладаються повноваження щодо визначення та оприлюднення на своєму вебсайті орієнтовного переліку ознак створення, функціонування та/або просування фінансових пірамід, нагляду та контролю за діяльністю на ринках капіталу.

«Дуже важливо, що за-

Фотомонтаж з сайту readonline.com.ua

зловживанням на організованих товарних ринках застосовуватимуть щодо будь-якої операції, заявки та/або котирування, інших дій щодо певних активів незалежно від того, здійснені вони на організованих ринках чи поза ними», — вважає Аннета Якушева, адвокат ЮФ «Ілляшев та Партнери».

Юристи, з якими спілкувався «Урядовий кур'єр», загалом позитивно оцінюють цей законопроект. Він посилює незалежність НКЦПФР.

Передбачається, що орган контролюватиме ринки капіталу та товарні. Цікаво, що цим законопроектом впроваджують механізми, що стримують розвиток таких явищ, як маніпуляція, інсайдерська торгівля та її незаконне використання.

За інсайд покараємо

Інсайдерська торгівля — це заволодіння таємною інформацією про фірму з подальшими діями, які дають змогу конкретній особі нажитися на цьому та призводять до руйнації компанії.

Зазвичай інсайдер — це рядовий внутрішній співробітник, який порушив вимоги конфіденційності інформації. Такі порушення можуть вносити інформацію з офісу компанії, щоб працювати з нею вдома або під час відраження.

Інсайдерська інформація — це неоприлюднені дані про емітента, його цінні папери, деривативи та угоди з ними, оприлюднення яких може вплинути на вартість цінних паперів.

До такої інформації належать відомості про фінансову діяльність емітента, звітність, розміщення цінних паперів на суму понад 25% статутного капіталу, викупу акцій, лістингу, позик на суму більших за 25% активів.

Відомостями з категорії для службового користування, а інколи й секретною інформацією, також вважають зміну складу посадових осіб компанії та власників десяти і більше відсотків акцій, рішення емітента про утворення філій або припинення їхньої роботи, зменшення статутного капіталу, банкрутство підприємства.

Аналітики наводять як приклад використання інсайдерської інформації операції з акціями концерну «Стирол», коли несподівано компанію продали іншій структурі. Це відбулося вже понад десять років тому. Тоді експерти вважали, що хтось заздалегідь знав про цю угоду і скуповував цінні папери компанії.

Інформатор — не завжди добре

Але в законопроекті є значні прогалини. Документ вводить таке поняття як інформатор. Ним може бути будь-хто: фізична особа, яка має певну інформацію і знається на порушеннях законодавства.

Ця особа має збирати як фактичну інформацію про певні порушення, так і таку, що в законі описують як потенційну. Таку інформацію про фірму-юридичну особу інформатор повинен надавати до НКЦПФР.

Такі дані, особливо про фактичні порушення, якщо вони правдиві, дуже цінні. І комісія візьме їх до уваги, підключивши свої заходи впливу або навіть правоохоронні органи.

Однак інформація про потенційні порушення може виявитися неправдивою, і такої компанії інформатор лише нашкодить.

Максим Тютюнников зауважує: «У законопроекті зазначається: інформатором може бути анонімна особа. Як така особа може підтвердити свій зв'язок із порушником?»

Деякі юристи впевнені, що поняття фінансової піраміди, описане в цьому законопроекті, розмите та нечітке. Тому правники вважають, що законопроект треба доопрацювати. Адже боротьба з фінансовими пірамідами та інсайдерськими справами може обернутися тим, що під дію цього документу потраплятимуть чесні компанії, і на них накладатимуть штрафи. Також залучення до цього процесу правоохоронних органів може призвести до руйнації фірм.